

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองกำแพงเพชร

1. สรุปความสำคัญของชุมชนเมืองกำแพงเพชร

กำแพงเพชรเป็นชุมชนเมืองที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏหลักฐานเป็นโบราณสถาน และเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดมาผ่านยุคสมัยจากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องเป็นเมืองที่ไม่เคยร้าง ด้วยเหตุนี้สภาพของชุมชนเมืองจึงมีการผสมผสานระหว่างโบราณสถานและอาคารที่สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งเพิ่มขึ้นตามการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม ทำให้บางแห่งอาจมีการใช้ประโยชน์ที่ดินสับสนไม่เหมาะกับเมืองเก่าที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ซึ่งโบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาเมืองจึงควรเป็นการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ กล่าวคือ มีหลักการสำคัญที่จะอนุรักษ์โบราณสถานและรักษาบริเวณที่เป็นแหล่งวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาสภาพทางผังเมือง สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการทางสังคม เพื่อรองรับการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจและการขยายตัวประชากรควบคู่ไปด้วย การกำหนดแนวทางพัฒนาและอนุรักษ์ชุมชนเมืองกำแพงเพชรจึงสรุปจากบทบาทความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1.1 ความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน
- 1.2 ความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมประเพณี
- 1.3 ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ
- 1.4 ความสำคัญทางการท่องเที่ยว
- 1.5 เป็นศูนย์กลางการบริการและส่วนราชการในระดับจังหวัด

2. นโยบาย และเป้าหมายในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองกำแพงเพชร

นโยบาย

ในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเมืองกำแพงเพชร

จากการพิจารณาความสำคัญและบทบาทของชุมชนเมืองกำแพงเพชร ซึ่งนำมากำหนดนโยบายที่สำคัญในการวางแผนอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนเมืองอันประกอบด้วย

1. รักษาโบราณสถาน และบริเวณที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและศิลปกรรมของชุมชนเมืองกำแพงเพชร เพื่อให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางประวัติศาสตร์ ทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ
2. จัดให้กำแพงเพชรเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ส่วนหนึ่งของภาคเหนือตอนล่าง โดยเป็นเมืองร่วมสมัยกับสุโขทัย และอยู่ในเส้นทางเดียวกัน ซึ่งนับเป็นแหล่งความรู้ทางโบราณคดี และศิลปกรรม

3. เพื่อยกระดับเศรษฐกิจของประชากรในชุมชนเมืองกำแพงเพชร ให้อยู่ในระดับมาตรฐาน โดยพัฒนาให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่ต่อเนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นอาชีพหลักของจังหวัด เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น
4. เพื่อดำรงรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและส่งเสริมเอกลักษณ์ของเมือง
5. เพื่อให้ชุมชนเมืองกำแพงเพชรเป็นศูนย์กลางการบริการแก่ประชาชน ทั้งภายในชุมชนและพื้นที่โดยรอบในระดับจังหวัด

เป้าหมาย

ในการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเมืองกำแพงเพชร

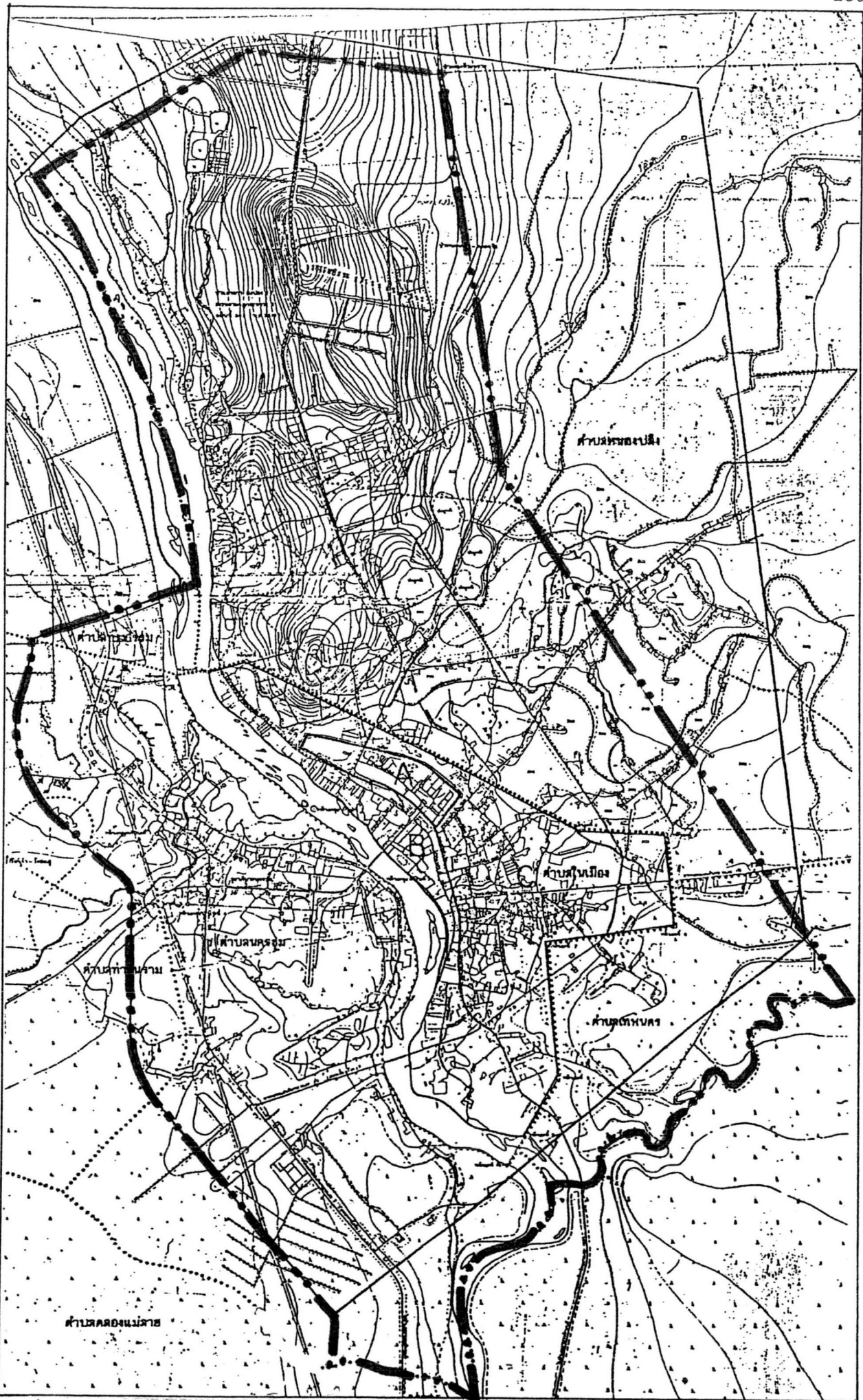
1. ควบคุมการเติบโตของเมืองกำแพงเพชรในอนาคตให้อยู่ในทิศทางที่เหมาะสมโดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการคมนาคมขนส่ง และการพัฒนากิจกรรมสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการขยายตัวของเมืองที่อาจไปรบกวนหรือทำลายบริเวณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และสภาพแวดล้อมธรรมชาติ
2. กำหนดบริเวณ และจัดลำดับพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ และเสนอแนวทางในการควบคุมและจัดระบบภูมิทัศน์ของเมืองกำแพงเพชร เพื่อป้องกันมิให้ความสำคัญของโบราณสถานและภูมิทัศน์ชุมชนเมืองเสื่อมคุณค่าลง รวมทั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถใช้ชีวิตเมืองในปัจจุบันร่วมกับพื้นที่ในส่วนที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ได้อย่างไม่ขัดแย้งหรือทำลาย

3. ขอบเขตพื้นที่ในการวางแผนอนุรักษ์ และพัฒนาเมืองกำแพงเพชร

ขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ และพัฒนาเมืองจะพิจารณาจากพื้นที่ที่มีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและพื้นที่บริเวณที่สมควรอนุรักษ์โบราณสถานและสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่อาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนา ซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งสองชุมชน คือ ชุมชนกำแพงเพชร และชุมชนนครชุม แม้ว่าชุมชนทั้งสองจะแยกตัวกันจากสภาพทางภูมิศาสตร์และมีลักษณะความเป็นศูนย์กลางของตนเองจากสถานการณ์รวมตัวของบริเวณพาณิชย์กรรมของแต่ละชุมชนซึ่งเชื่อมโยงกัน โดยมีชุมชนนครชุมเป็นที่นั่งนาแห่งสำนักงาน และรัฐบริการระดับจังหวัดจากชุมชนกำแพงเพชร อาณาเขตของพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ และรองรับการพัฒนาชุมชนเมืองจะมีขนาดพื้นที่และอยู่ในทิศทางที่สามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนในระยะ 20 ปี อันรวมไปถึงบริเวณพื้นที่โบราณสถานทั้งสองฝั่ง และพื้นที่บางส่วนของป่าสงวนแม่ระกาทางตอนเหนือของชุมชนกำแพงเพชรครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ

ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ในเขตตำบลในเมือง ตำบลนครชุม ทั้งเขตและบางส่วนของตำบลหนองปลิง ตำบลเทพนคร ตำบลท่าขุนราม มีอาณาเขตดังนี้

- ทิศตะวันตก ติดแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ไปทางตะวันตกเป็นระยะ 500 เมตร ตลอดแนวจนจรดเขตตำบลนครชุมทั้งทางเหนือ และทางใต้ส่วนต่อเนื่องขึ้นไปทั้งทางเหนือและใต้ติดแนวลำน้ำปิงเป็นหลัก

แผนที่ 6.1 ขอบเขตพื้นที่เพื่อกำหนดการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนเมืองกำแพงเพชร

- ด้านทิศใต้ ฮีดแนวระยะห่างจากแนวถนนเลี้ยวไปทางตะวันออก 1,000 เมตร ทางด้านเหนือเรื่อยไปตัดกับคลองท่อทองแดงต่อไป ณ จุดหลักแนวป่าคลองห้วยทราย
- ด้านทิศเหนือ เชื่อมกับหลักแนวเขตป่าคลองห้วยทรายที่ตัดกับถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ไปทางตะวันตกตัดแนวถนนเดิมต่อเรื่อยมาจนตัดกับขอบแม่น้ำปิง

4. แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองกำแพงเพชร

4.1 แนวทางการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนในเมืองกำแพงเพชร โดยกำหนดประเภทการใช้ที่ดิน และขอบเขตการพัฒนาในแต่ละบริเวณ เพื่อควบคุมการพัฒนากายภาพ รองรับการเจริญเติบโตของเมืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการขยายตัวประชากรให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์โบราณสถานแหล่งประวัติศาสตร์ พร้อมทั้งกำหนดการพัฒนาโครงสร้างให้สอดคล้องกับการคมนาคม และการพัฒนากิจการสาธารณูปโภคหลักในแต่ละบริเวณด้วย

จากนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าชุมชนเมืองกำแพงเพชรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินสำคัญเป็น 2 ประเภท คือ บริเวณอนุรักษ์โบราณสถาน บริเวณชุมชนเมืองที่มีการเติบโต รายละเอียดของชุมชนเมืองกำแพงเพชร มีดังนี้ คือ

4.1.1 แนวความคิดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนเมืองกำแพงเพชรนำไปสู่การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งต้องพิจารณาประกอบด้วย สภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ โครงสร้างการพัฒนาต่าง ๆ จากทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำให้ทราบถึงทิศทางการขยายตัวของชุมชนร่วมกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาชุมชนเมืองที่ตั้งไว้และสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของชุมชนมาประยุกต์เข้ากับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของเมือง สามารถกำหนดแนวความคิดในการวางแผนการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองกำแพงเพชรได้ คือ

รูปแบบของเมืองกำแพงเพชร ลักษณะชุมชนแยกออกเป็น 2 กลุ่มมีศูนย์กลาง 2 แห่ง อย่างชัดเจน กล่าวคือ ศูนย์กลางหลักอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง อันเป็นที่ตั้งของเทศบาลเมือง และส่วนบริหารราชการระดับจังหวัด ส่วนศูนย์กลางรองอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิงในเขตสหภาพนิคมอุตสาหกรรม ชุมชนทั้งสองติดต่อเชื่อมโยงกันด้วยสะพานกำแพงเพชร และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ศูนย์กลางทั้งสองแห่งเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ แต่ศูนย์กลางหลักจะมีขอบเขตการบริการที่กว้างกว่า และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางราชการด้วย แนวความคิดรูปแบบเมืองสองศูนย์กลางสำหรับชุมชนเมืองกำแพงเพชรมีโครงสร้างดังนี้

ก. ย่านพาณิชย์กรรม

ย่านพาณิชย์กรรมหลักคงอยู่ในบริเวณเดิมคือช่วงบริเวณถนนเทศบาลและถนนราชดำเนินตัดกับถนนเจริญสุข ครอบคลุมพื้นที่ถนนราชดำเนินซอย 6 และซอย 7 ซึ่งนับ

เป็นย่านธุรกิจพาณิชย์ในระดับจังหวัดประกอบด้วย ตลาด อาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า โรงแรม และธนาคาร เป็นต้น ขอบเขตของย่านพาณิชย์กรรมนี้ กำหนดให้มีการขยายขนาดและการบริการรองรับการขยายตัวของเมือง ที่มีแนวโน้มไปทางทิศตะวันออกตามแนวถนนเจริญสุข

ย่านพาณิชย์กรรมรอง อยู่ในเขตสุขาภิบาลนครชุม บริเวณตลาดนครชุม ซึ่งเป็นย่านเดิมของเมือง มีอาณาบริเวณตั้งแต่ซอยชาลุธรรมาภิรักษ์ถึงซอยศรีรัฐ และตั้งแต่องถนนนครชุมถึงซอยราชภัฏระภาค โดยกำหนดการขยายตัวของพื้นที่เพื่อรองรับการใช้งานในอนาคต และช่วยลดปัญหาการเดินทางเข้ามาใช้บริการทางฝั่งเทศบาลเมือง

ข. ย่านที่นักอาศัย

การใช้ประโยชน์ที่ดินจะกระจายตัวตามขนาดความหนาแน่นออกจากรศูนย์กลางพาณิชย์กรรมทั้งสองไปในทิศทางการขยายตัวของชุมชน ที่นักอาศัยหนาแน่นสูงจะอยู่ปะปนกับย่านพาณิชย์กรรม ถัดออกมาเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ซึ่งจะกำหนดให้เป็นบริเวณต่อเนื่องกับบริเวณพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ได้แก่ บริเวณถนนกำแพงเพชร ถนนเทศบาล และถนนราชดำเนินจากบริเวณเทศบาล 1 ซอย 1 ถึงถนนเทศบาล 1 ซอย 6 บริเวณถนนเทศบาล 2 ซอย 1 ด้านทิศใต้ของซอยราชดำเนิน 1 บริเวณสองฝากถนนวิจิตร ถึงถนนราชดำเนินซอย 3 และบริเวณด้านทิศใต้ ถนนเทศบาล 1 ซอย 8 และถนนเทศบาลซอย 15 ถึงบริเวณโรงพยาบาลกำแพงเพชร สำหรับบริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางของชุมชนนครชุม กำหนดให้อยู่ในพื้นที่สองฝากถนนนครชุม และพื้นที่ฝั่งเหนือของคลองสวนหมาก

และที่อยู่อาศัยหนาแน่นเบาบางจะกระจายอยู่รอบนอก กำหนดให้เป็นบริเวณต่อเนื่องจากที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ได้แก่ ด้านตะวันออกของเมืองโบราณ และทางใต้ของชุมชนเทศบาลเมืองกำแพงเพชรตามแนวถนนเจริญสุข และถนนเลี้ยวเมือง บริเวณพักอาศัยหนาแน่นสำหรับชุมชนนครชุม กำหนดให้เป็นแนวยาวไปตามถนนนครชุม (ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1078) และทางฝั่งตะวันตกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 และทางตอนเหนือของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101

ค. สถาบันราชการ

กำหนดให้พื้นที่ส่วนสถาบันราชการ แบ่งออกเป็น 2 บริเวณ ตามสภาพปัจจุบันที่มีลักษณะการรวมตัวกันเป็นพื้นที่ต่อเนื่องในบริเวณกำแพงเมืองและพื้นที่ใกล้เคียงส่วนหนึ่งกับบริเวณนอกเขตเทศบาลเมืองทางตอนเหนือในพื้นที่ริมถนนกำแพงเพชรในเขตป่าสงวนแม่ระกาตามโครงการย้ายและจัดสร้างส่วนราชการใหม่อีกส่วนหนึ่ง

ตำแหน่งที่ตั้งอาคารราชการในพื้นที่กำแพงเมือง ยังมีที่ว่างที่สามารถกำหนดการพัฒนาเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางราชการจังหวัดกำแพงเพชร โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการที่ต้องให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งต้องอยู่ในตำแหน่งที่ประชาชนติดต่อได้สะดวกแต่จำเป็นต้องมีการวางผังรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม พร้อมกับควบคุมรูปแบบและองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม โดยจัดอาคารราชการที่อยู่กระจัดกระจายภายนอกศูนย์กลางราชการเข้ามารวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน

สัญลักษณ์

- 1 ที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
- 2 ที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
- 3 พาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
- 4 สถาบันราชการ
- 5 อุนริชชีโบราณสถาน/ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
- 6 สถาบันการศึกษา
- 7 ที่โล่งเพื่อันทนาการ
- 8 พื้นที่เกษตรกรรมและรักษาสิ่งแวดล้อม
- 9 สถาบันศาสนา
- 10 อุตสาหกรรม

แสดง

แนวทางการใช้ที่ดินชุมชนเมืองกำแพงเพชร

ที่มา :

แผนที่
6.2

ง. พื้นที่เกษตรกรรม

กำหนดให้พื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ให้กระจายอยู่รอบนอกชุมชน โดยเฉพาะบริเวณนอกเขตเทศบาลเมือง บริเวณทางเหนือระหว่างคลองสวนหมากและแม่น้ำปิง กับทางใต้ของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ในกลุ่มโบราณทุ่งเศรษฐี ซึ่งเป็นที่ลุ่ม นอกจากนั้น ยังกำหนดทิศทางการขยายตัวของชุมชนไปในทิศทางที่จะไม่ทำลายพื้นที่เกษตรกรรม

จ. พื้นที่พักผ่อน ที่โล่ง และพื้นที่อนุรักษ์สภาพธรรมชาติ ได้แก่ บริเวณริมแม่น้ำปิงจากเชิงสะพานกำแพงเพชรถึงบริเวณสวนสาธารณะสิริจิตอุทยาน พื้นที่โล่งหน้าศาลากลางจังหวัด และพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองโบราณกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง สำหรับผังชุมชนนครชุมกำหนดพื้นที่ให้เป็นพื้นที่โล่ง ได้แก่ ทางฝั่งใต้ของทางหลวงหมายเลข 101 บริเวณเขตโบราณสถานทุ่งเศรษฐี บริเวณริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิงตรงข้ามกับวิทยาลัยครูกำแพงเพชร

ฉ. พื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม

กำหนดให้อยู่ทางตะวันออกของชุมชนไปทางถนนเจริญสุขตามแนวฝั่งตะวันออกของถนนเลี้ยวเมือง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่เหมาะสมแก่การตั้งโรงงานอุตสาหกรรม และคลังสินค้า เนื่องจากอยู่ในตำแหน่งที่สามารถขนส่งวัตถุดิบ และสินค้าที่แปรรูปแล้วจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยไม่ต้องผ่านเข้าไปบริเวณพื้นที่ในตัวเมืองและสามารถติดต่อกับภูมิภาคต่าง ๆ ได้โดยตรงและตำแหน่งที่อยู่ทางนอกของถนนเลี้ยวเมืองก็เพื่อใช้ถนนเลี้ยวเมืองเป็นตัวกันเขตโรงงานอุตสาหกรรมออกจากชุมชน ประกอบกับการกำหนดเขตอุตสาหกรรม ให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มของโรงงานอุตสาหกรรมที่แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งช่วยให้เกิดการประหยัดในการจัดทำสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่าง ๆ นอกจากนั้นบริเวณดังกล่าว ยังเป็นพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมซ้ำอีกด้วย

4.1.2 แนวความคิดรูปแบบระบบการคมนาคมขนส่ง

เมื่อพิจารณาาระบบโครงข่ายถนนเดิมในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ประกอบกับแนวความคิดในการจัดระบบโครงข่ายการคมนาคม เพื่อรองรับการเติบโตของชุมชนเมือง กำหนดให้รูปแบบโครงข่ายมีลักษณะรัศมีเป็นวงรอบย่านการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ถนนรัศมีจะกระจายเป็นโครงข่าย ผสมผสานกับถนนรูปแบบตารางเพื่อความสะดวกในการพัฒนาไปสู่พื้นที่ระหว่างถนนวงแหวน การกำหนดระบบเส้นทางและขนาดของถนนจะใช้ถนนเดิมให้มากที่สุดและเพิ่มถนนโครงข่ายที่กำหนดใหม่ตามความจำเป็น โดยยึดหลักไม่ให้ระบบโครงข่ายถนนเข้าไปรบกวนพื้นที่โบราณสถานย่านประวัติศาสตร์

ระบบโครงข่ายการคมนาคมฝั่งชุมชนเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

กำหนดระบบถนนวงแหวนออกเป็น 4 ระดับ ด้วยกัน คือ

ก. ระบบถนนรอบศูนย์กลางการค้า ย่านพาณิชย์กรรมหลัก ประกอบด้วย

1) ถนนเทศา และถนนราชดำเนิน เป็นแนวถนนรอบฝั่งตะวันตก

- 2) ถนนวิจิตร ซอย 2 ถนนเทศบาล 1 เป็นแนวถนนรอบฝั่งตะวันออก
- 3) ถนนราชดำเนิน 1 ซอย 3 เป็นแนวถนนรอบทางด้านเหนือถนนวิจิตร ซอย 1
- 4) ถนนราชดำเนิน 1 ซอย 8 เป็นแนวถนนรอบทางด้านใต้

ข. ระบบถนนย่านพักอาศัยหนาแน่นปานกลาง และเขตเมืองโบราณ ประกอบด้วย

- 1) ถนนเทศบาล และถนนราชดำเนินเป็นแนวถนนรอบฝั่งตะวันตก
- 2) แนวถนนฝั่งตะวันออก จัดให้มีถนนเลียบกำแพงเมืองด้านทิศตะวันออก เชื่อมกับถนนเดิมที่ผ่านวัดกะโลทัย โรงเรียนเทศบาล 1 เรือขลงมาตัดกับถนนเจริญสุข บริเวณถนนทางเข้าโรงเรียนพาณิชย์การกำแพงเพชร อ้อมมาทางทิศตะวันตกตัดกับถนนราชดำเนิน ซอย 10

ค. ระบบถนนรอบย่านพักอาศัย และกันเขตพื้นที่เกษตรกรรม

เริ่มจากแยกถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ลงมาทางใต้ตัดกับถนนเจริญสุข อ้อมมาทางทิศตะวันตกเชื่อมกับถนนราชดำเนิน ซอย 11

ง. ระบบถนนรอบชุมชนเมืองกำแพงเพชร เชื่อมต่อกับชุมชนอื่นในภูมิภาค ได้แก่ โครงการถนนเลี้ยวเมือง เริ่มจากถนนเจริญสุขขึ้นไปทางเหนือเลี้ยวซ้ายตัดกับถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ไปทางทิศตะวันตกอ้อมด้านหลังพื้นที่เขตอรัญญิกและหนองปลิง เชื่อมกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1079 ของถนนเลี้ยวเมืองทำหน้าที่หลักในการเชื่อมต่อชุมชนในภูมิภาคและป้องกันการเข้าไปรบกวนบริเวณศูนย์กลางชุมชนโดยไม่จำเป็น

ระบบโครงข่ายการคมนาคมฝั่งชุมชนนครชุม

ถนนสายประธานของชุมชน คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 และมีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ทำหน้าที่เชื่อมต่อในชุมชนระหว่างภูมิภาค ถนนสายรอง คือ ถนนนครชุม ซึ่งวางตัวขนานแม่น้ำปิงในแนวเหนือใต้ สำหรับแนวความคิดระบบโครงข่ายการสัญจรพิจารณาให้เพิ่มถนนสายรองเชื่อมโอบพื้นที่ชุมชนกับถนนสายหลัก และถนนสายประธานในลักษณะโครงข่ายตาราง และเพิ่มพื้นที่รองรับการขยายตัวของชุมชนโดยจัดโครงข่ายถนนเพิ่มเติมในช่วงพื้นที่ทางด้านเหนือของคลองสวนหมาก

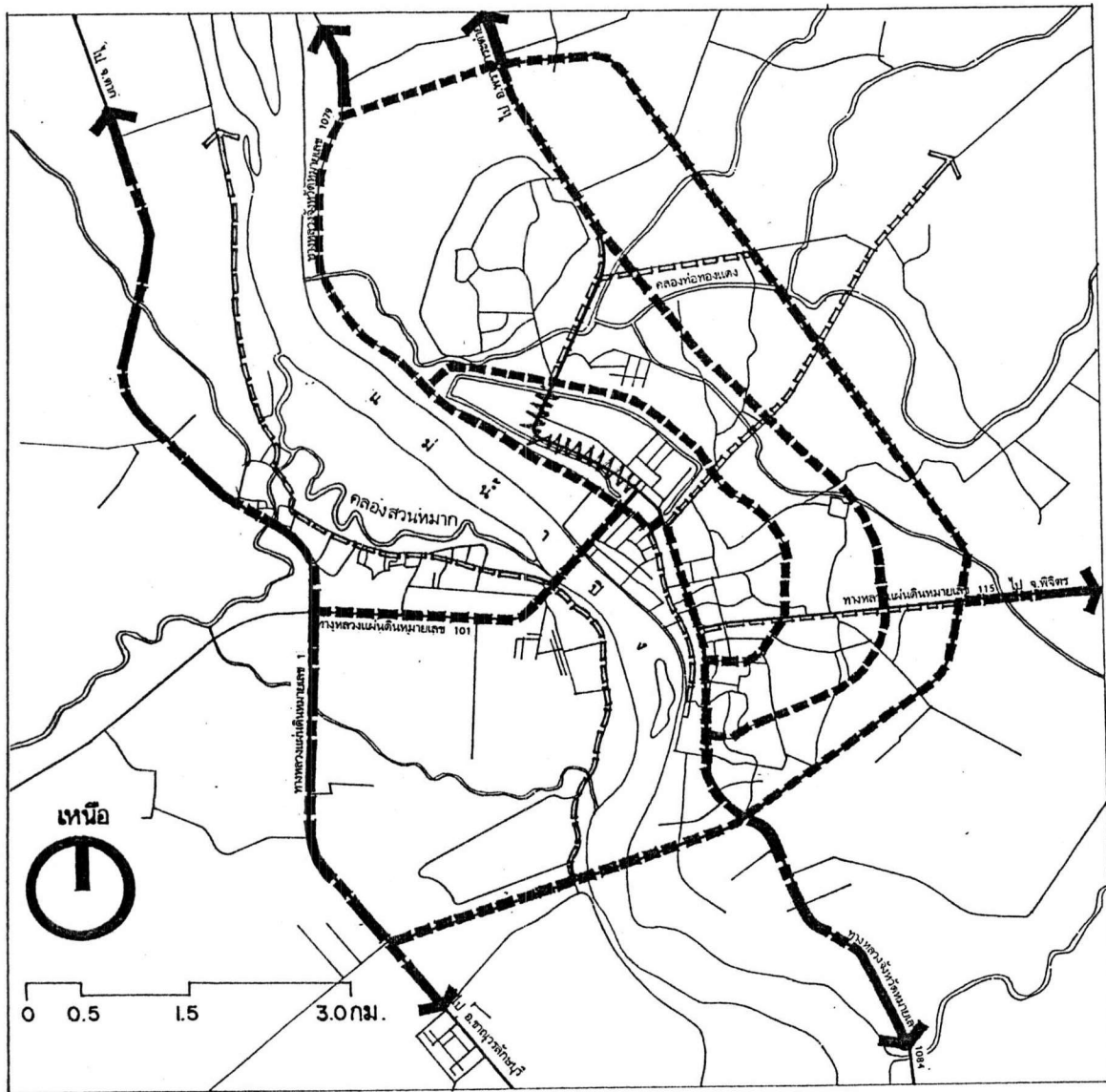
ประเภทและลำดับของเส้นทางคมนาคม

การจำแนกประเภทและลำดับของถนนจะคำนึงถึงลักษณะหน้าที่การใช้งาน ซึ่งถนนสายต่าง ๆ ได้จำแนกให้รับการจราจรที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหาความคับสนระหว่างการจราจรผ่านชุมชนกับการจราจรภายในชุมชน

ประเภทลำดับของถนนในชุมชนเมืองกำแพงเพชร จึงมีรายละเอียด ดังนี้ คือ

1. ถนนสายประธาน

ทำหน้าที่เพื่อรองรับการจราจรเชื่อมโอบระหว่างชุมชนในระดับภาค และเป็นถนนที่ใช้ในการติดต่อชุมชนแต่ละบริเวณในผัง ได้แก่

สัญลักษณ์	
	ถนนวางแผน
	ถนนแคว้น
	ถนนเชื่อมระหว่างชุมชน - จังหวัด
	เปลี่ยนหน้าที่การจราจร
แสดง	
ผังการพัฒนาระบบถนน	
ที่มา :	แผนที่
	6.3

ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1

ถนนเลียบเมืองเชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 (ไปสุโขทัย) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 115

ถนนเหล่านี้ควรมีเขตทางประมาณ 60 เมตร และควรควบคุมไม่ให้มีอาคารที่มีกิจกรรม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจราจรอยู่ติดกับเขตทางโดยตรง และมีการควบคุมการเชื่อมต่อระหว่างถนนลำดับรองลงมาอย่างเหมาะสม

2. ถนนสายหลัก

คือ ถนนที่รับการจราจรจากถนนสายประธานเพื่อกระจายไปสู่ถนนสายรอง ซึ่งอาจมีปริมาณการจราจรผ่านชุมชนรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่รองรับการจราจรที่เข้าออกจากศูนย์กลางชุมชนในแต่ละบริเวณ ได้แก่ ถนนนครชุม ถนนเทศา ถนนราชดำเนิน ถนนรอบย่านศูนย์กลางพาณิชย์ทางฝั่งเทศบาลเมือง ถนนรอบกำแพงเมืองโบราณทางฝั่งตะวันออก

3. ถนนสายรอง

ทำหน้าที่รับการจราจรจากถนนสายหลักกระจายเข้า-ออกไปยังย่านที่อยู่อาศัย และย่านพาณิชย์กรรม โดสใช้เป็นถนนบริการเฉพาะในแต่ละย่านของการใช้ที่ดิน

4. ถนนชอย

คือ ถนนที่ใช้เข้าออกอาคารหรือกลุ่มอาคาร เพื่อเปิดพื้นที่เข้าถึงส่วนที่อยู่ลึกเข้าไปจากศูนย์กลางย่านต่าง ๆ ของเมืองได้

4.2 แนวความคิดในการอนุรักษ์โบราณสถาน

4.2.1 พื้นที่ควบคุมการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์

4.2.1.1 บริเวณเขตโบราณสถาน

ได้แก่ พื้นที่โบราณสถานที่ได้รับประกาศขึ้นทะเบียนการอนุรักษ์โดยกรมศิลปากร ในพื้นที่เขตกำแพงเมือง เขตอรัญญิกเมืองช้างแก้ว และโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมือง และเขตอรัญญิกด้านตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ รวมไปถึงวัดโบราณในฝั่งนครชุมอันได้แก่ วัดพระบรมธาตุ และวัดในเขตทุ่งเศรษฐี ซึ่งได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวโบราณสถานและพื้นที่โดยรอบโบราณสถานใกล้เคียง

4.2.1.2 บริเวณที่มีอาณาเขตติดต่อกับเขตโบราณสถานที่สำคัญบริเวณโบราณสถานฝั่งชุมชนเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

โบราณสถานฝั่งชุมชนเทศบาลเมืองแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ บริเวณภายในกำแพงเมืองและเขตอรัญญิกมีโบราณสถานรวมตัวอยู่หนาแน่นเป็นกลุ่ม ๆ และโบราณสถานนอกกำแพงเมืองและเขตอรัญญิก ซึ่งกระจายตัวอยู่เป็นแห่ง ๆ รอบเมือง โดสเฉพาะบริเวณทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองโบราณ บริเวณที่ต่อเนื่องกับโบราณที่ควรควบคุมการพัฒนา ได้แก่

- 1) บริเวณศูนย์ราชการหลักของจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตกำแพงเมือง
- 2) บริเวณบ้านพักข้าราชการ และสถานที่ราชการโศรรอบกำแพงเมือง
- 3) พื้นที่โศรรอบกำแพงเมือง และเขตอรัญญิกโบราณ
- 4) แนวถนนเทศา และถนนราชดำเนิน ซึ่งแสดงพัฒนาการเชื่อมโยงจากพื้นที่ทางประวัติศาสตร์
- 5) พื้นที่ริมแม่น้ำปิงฝั่งตะวันออก

โบราณสถานฝั่งนครชุม

สถานชุมชนฝั่งตะวันตก บริเวณเมืองนครชุมปรากฏหลักฐานที่เป็นโบราณสถานให้เห็นคือ วัดพระบรมธาตุนครชุม กำแพงเมืองและคูเมือง ส่วนบริเวณอรัญญิกนครชุม หรือบริเวณทุ่งเศรษฐีทางตอนใต้ของเมืองนครชุม มีกลุ่มวัดโบราณกระจายอยู่บนพื้นที่เกษตรกรรม บริเวณพื้นที่ต่อเนื่องกับโบราณสถานที่ควรให้มีการควบคุมการพัฒนา ได้แก่

- 1) บริเวณกำแพงเมืองเก่านครชุมทางตอนเหนือและด้านที่ติดกับคลองส่วนหมาก ซึ่งปัจจุบันมีการตัดถนนและปลูกสร้างอาคารชิดกำแพงเมือง
- 2) บริเวณโศรรอบเขตโบราณสถานทุ่งเศรษฐี
- 3) พื้นที่ริมแม่น้ำปิงฝั่งตะวันตก

4.2.2 การจัดลำดับพื้นที่ควบคุมการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์

กำแพงเพชรเป็นเมืองโบราณ จึงควรกำหนดขอบเขตการพัฒนาในแต่ละบริเวณ เพื่อความสะดวกในการควบคุมการพัฒนาทางกายภาพ เพื่อป้องกันการพัฒนาที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำคัญของโบราณสถาน และภูมิทัศน์ชุมชนเมือง ดังนั้นการควบคุมการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถาน จึงกำหนดระดับของการพัฒนาในส่วนของพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานและความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนพื้นที่ที่ช่วยเสริมให้รับรู้ถึงความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ และพื้นที่ที่เชื่อมโยงแหล่งประวัติศาสตร์เหล่านั้นเข้าด้วยกัน โดยแบ่งระดับการพัฒนาออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ พื้นที่อนุรักษ์เข้มงวด พื้นที่พัฒนากึ่งอนุรักษ์ พื้นที่พัฒนาแบบก้าวหน้า

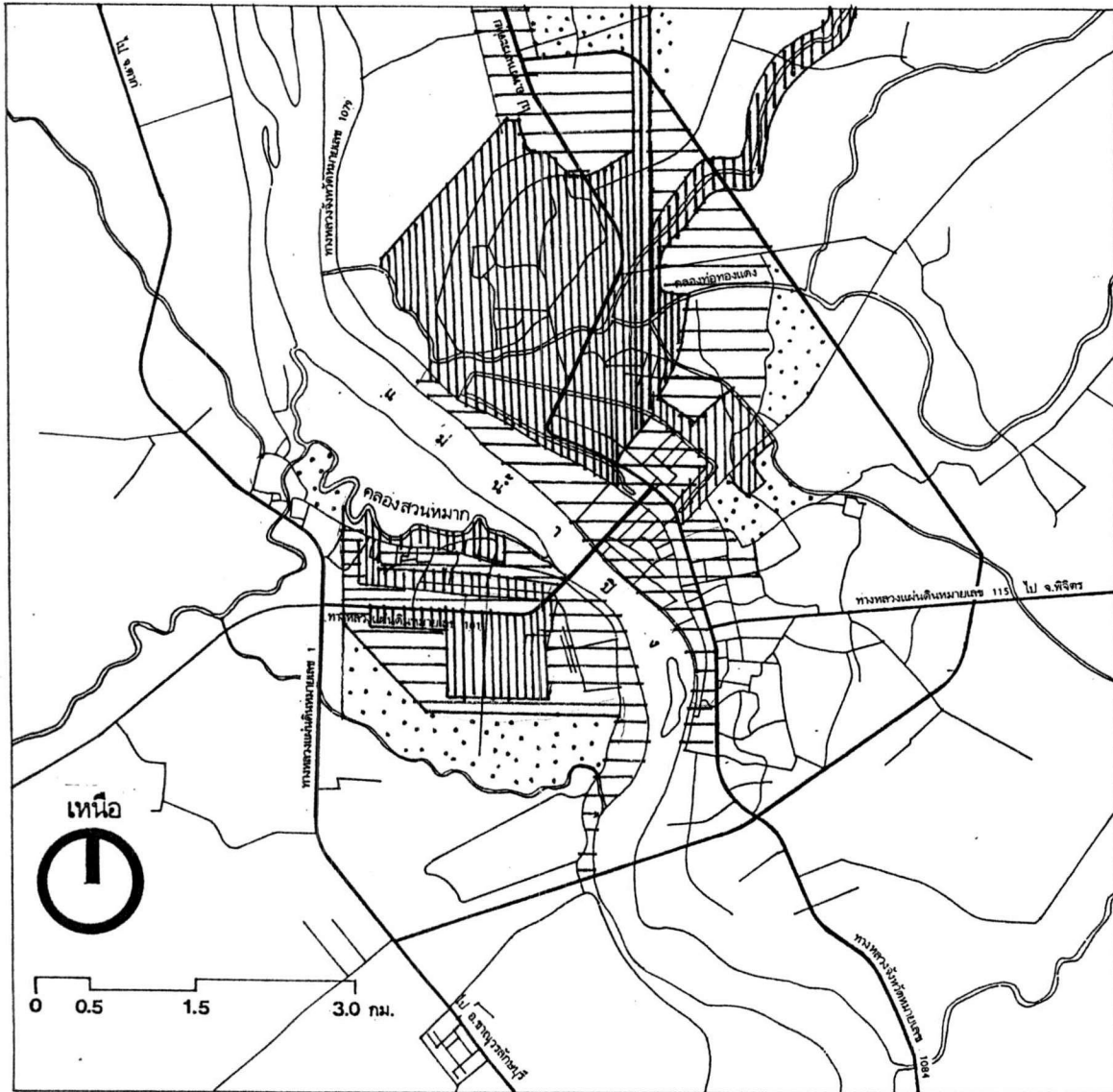
- 1) พื้นที่อนุรักษ์เข้มงวด

ส่วนใหญ่ ได้แก่ บริเวณเขตโบราณสถานที่สำคัญ ๆ คือ บริเวณอรัญญิก และบริเวณโบราณสถานที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

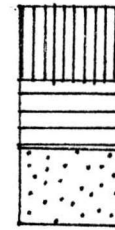
- 2) พื้นที่พัฒนากึ่งอนุรักษ์

ได้แก่ พื้นที่ที่อยู่ต่อเนื่องกับโบราณสถานที่สำคัญที่มีการพัฒนาเชื่อมต่อจากประวัติศาสตร์ ซึ่งการพัฒนานั้นยังคงมีการเติบโตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด จึงต้องมีการควบคุมอาคาร และการใช้พื้นที่ เพื่อช่วยส่งเสริมสภาพทางภูมิทัศน์ของบริเวณโบราณสถานที่สำคัญ เช่น บริเวณโศรรอบกำแพงเมืองทั้งฝั่งชากังราว และนครชุม บริเวณเชื่อมต่อระหว่างเมืองโบราณและเขตอรัญญิก พื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำปิง แนวถนนเทศาและถนนราชดำเนิน เป็นต้น

พื้นที่อนุรักษ์	พื้นที่อนุรักษ์กึ่งพัฒนา	พื้นที่พัฒนาแบบก้าวหน้า
<ol style="list-style-type: none"> 1. ในเขตกำแพงเมือง (ยกเว้นศูนย์ราชการ) 2. บริเวณอรัญญิกข้างราว 3. พื้นที่ต่อเนื่องระหว่างเขตเมืองโบราณและเขตอรัญญิก 4. วัดพระบรมธาตุนครชุม และพื้นที่โดยรอบ 5. โบราณสถานทุ่งเศรษฐี และอรัญญิกนครชุม 6. บริเวณถนนพระร่วง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริเวณศูนย์ราชการหลักในเขตกำแพงเมือง 2. พื้นที่รอบนอกกำแพงเมืองโบราณ 3. ถนนเทศาและถนนราชดำเนิน 4. บริเวณรอบวัดสำคัญ เช่น วัดคู-ฮ่าง 5. บริเวณบ้านนักข้าราชการและอาคารราชการรอบนอกกำแพงเมือง 6. บริเวณริมฝั่งแม่น้ำปิง 7. บริเวณที่อยู่อาศัยระหว่างแนวกำแพงเมืองนครชุม ด้านติดกับคลองส่วนหมาก ด้านตะวันตกของวัดพระบรมธาตุนครชุม และด้านใกล้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริเวณพาณิชย์กรรมต้นโพธิ์ 2. บริเวณที่ว่าการเทศบาลเมืองกำแพงเพชร 3. บริเวณสถานีขนส่ง

สัญลักษณ์

- พื้นที่อนุรักษ์เข้มงวด
- พื้นที่ควบคุมอาคารเคร่งครัด
- พื้นที่ควบคุมอาคารผ่อนปรน

แสดง

ลำดับพื้นที่อนุรักษ์

ที่มา :

แผนที่
6.4

3) พื้นที่พัฒนาแบบก้าวหน้า

ได้แก่ บริเวณที่อยู่ในส่วนที่เป็นศูนย์กลางทางการค้า และอาคารราชการ และบริเวณที่มีความเชื่อมต่อทางพื้นที่ระหว่างกิจกรรมประเภทเดียวกัน โดยส่วนใหญ่พื้นที่เหล่านี้จะอยู่ในส่วนที่มีความเป็นเมืองสูง หรืออยู่ในส่วนที่มีแนวโน้มอยู่ในทิศทางการขยายตัวของเมือง ดังนั้นลักษณะการอนุรักษ์จึงต้องควบคุมรักษาสภาพทางกายภาพให้สอดคล้องกัน อย่างมีเอกลักษณ์และไม่ทำลายความต่อเนื่องกับย่านโบราณสถานประวัติศาสตร์

4.2.3 แนวทางในการอนุรักษ์

วัตถุประสงค์

ส่งเสริม และบูรณะรักษาสภาพเดิมของเมืองตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโบราณสถานที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมเมือง และภูมิทัศน์เมืองที่ดี ซึ่งนอกจากจะใช้แนวทางในการกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินแล้ว ยังต้องประกอบไปด้วยมาตรการในระดับต่าง ๆ ตามลำดับการพัฒนาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ในพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์แบบเข้มงวด ซึ่งถือว่าเป็นบริเวณที่มีความสำคัญสูงสุด เป็นบริเวณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่ต้องอนุรักษ์ไว้ โดยการป้องกันการพัฒนาการเติบโตของเมืองทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมไม่ให้เข้าไปมีผลกระทบต่อบริเวณที่เป็นที่ตั้งของโบราณสถานอย่างเด็ดขาด โดยอาศัยมาตรการที่ควบคุมอย่างเคร่งครัดชัดเจน เช่น มาตรการควบคุมอาคารทั้งทางด้านความหนาแน่นอาคาร ความสูงอาคาร ลักษณะอาคาร ระยะถอยร่น เป็นต้น มาตรการเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายที่จะชะลอความแออัดของอาคาร ลดการบดบังอาคารโบราณสถาน และเปิดบริเวณเพื่อเชื่อมต่อระหว่างโบราณสถาน หรือเปิดมุมมองให้เห็นตัวโบราณสถานมากขึ้น ส่วนพื้นที่ที่มีความสำคัญในการอนุรักษ์ลำดับรองลงมา ก็จะมีมาตรการในการควบคุมที่น้อยลง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

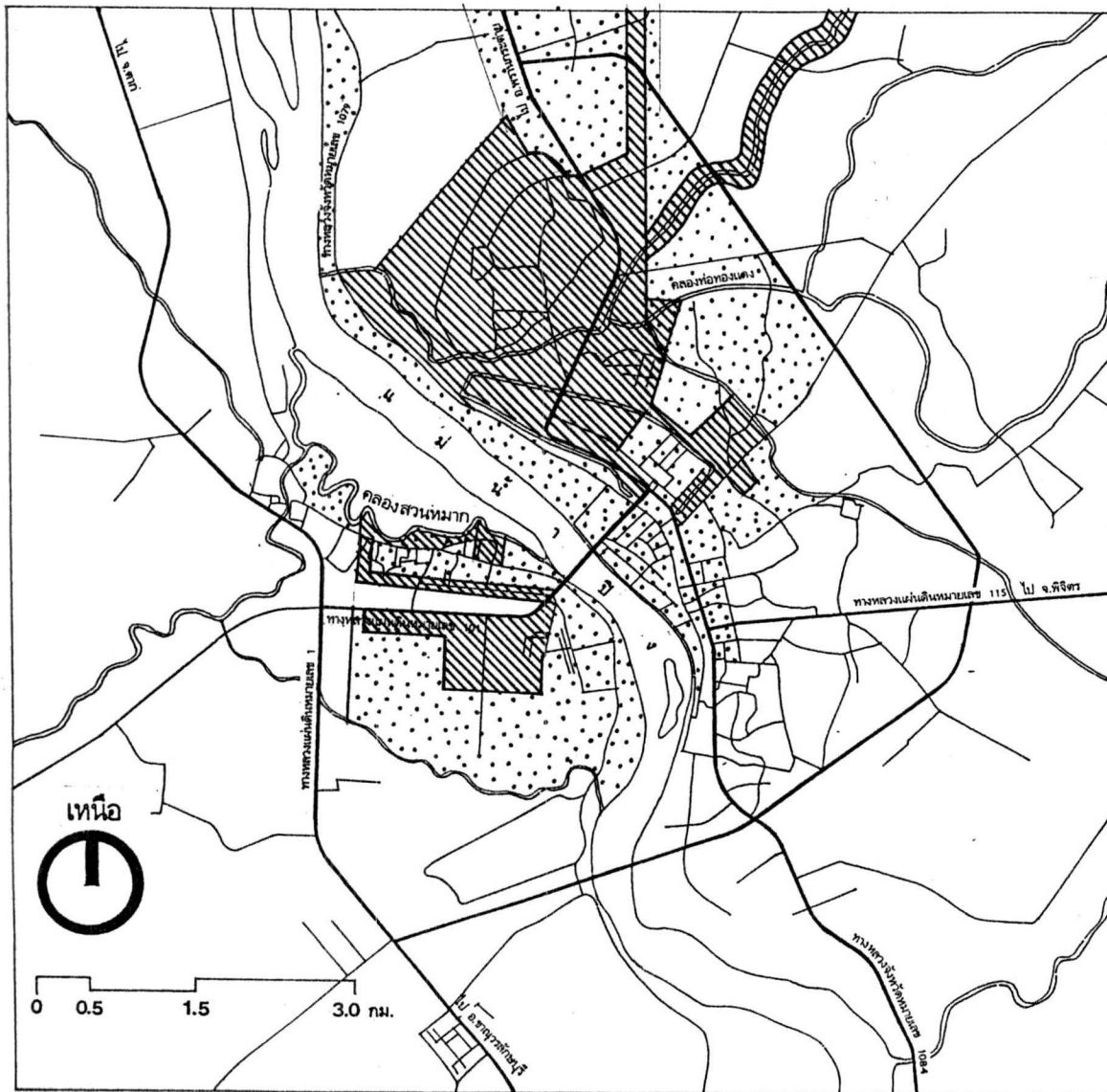
ก. มาตรการในการอนุรักษ์

พื้นที่ระหว่างบริเวณโบราณสถานที่สำคัญ

1) ควบคุมอาคารในบริเวณพื้นที่ต่อเนื่อง และใกล้เคียง โดยกำหนดมาตรการในการควบคุมความหนาแน่น เช่น สัดส่วนพื้นที่อาคารต่อที่ดิน สัดส่วนที่ว่าง และการกำหนดเขตทาง ระยะถอยร่น ตลอดจนจัดระเบียบอาคารสิ่งก่อสร้างสองข้างทาง เช่น กำหนดจำนวนชั้นหรือความสูงของอาคาร ลักษณะและรูปแบบของอาคาร วัสดุหรือสีของอาคาร เพื่อป้องกันการบดบัง และข่มความสง่างามของโบราณสถานและส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมเมืองบริเวณต่อเนื่องกับโบราณสถานมีความสอดคล้องกัน และสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมไม่ชิงตัวเด่นกว่าโบราณสถาน

2) จัดระเบียบที่โล่งว่างของเมือง และภูมิทัศน์เมืองเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่กับแหล่งประวัติศาสตร์ หรือบริเวณที่มีคุณค่าเดียวกันให้ต่อเนื่องกันตามลำดับความสำคัญ

3) จัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเน้นการเข้าถึงโบราณสถาน และเชื่อมโยงโบราณสถานเข้าด้วยกัน ตามลำดับความสำคัญ

สัญลักษณ์

พื้นที่อนุรักษ์โบราณสถาน

พื้นที่ควบคุมลักษณะอาคาร

แสดง

พื้นที่อนุรักษ์โบราณสถาน
และบริเวณควบคุมอาคาร

ที่มา :

แผนที่
6.5

ข. มาตรการในการอนุรักษ์
พื้นที่ในเขตโบราณสถาน

1) จัดทำผังเฉพาะระดับโบราณสถาน ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และจัดให้มีพื้นที่ใช้สำหรับประกอบกิจกรรมของชาวเมืองในโอกาสเทศกาลต่าง ๆ หรือสำหรับกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจในชีวิตประจำวัน โดยให้บริการและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น จัดให้มีสาธารณูปโภค ความปลอดภัย การสื่อสาร ตลอดจนการให้บริการด้านการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

2) จัดสร้างเส้นทางคมนาคม ภายในอุทยานประวัติศาสตร์ หรือเชื่อมโยงโบราณสถานในกลุ่มเดียวกัน ในลักษณะของการจัดกลุ่มทัศนศึกษาระหว่างวัด เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ทัศนศึกษารู้และเข้าใจในคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรมของเมืองกำแพงเพชร เกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์

3) จัดภูมิทัศน์ ให้เกิดความร่มรื่น กลมกลืนกับโบราณสถาน

4) ควบคุมดูแลและบำรุงรักษา ซ่อมแซมบูรณะสภาพโบราณสถาน เพื่อสนับสนุนหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี โดยดำเนินการตามขั้นตอนและหลักวิชาการ

5) ในส่วนของพื้นที่ที่มีปัญหาการใช้ที่ดินจำเป็นต้องมีการโยกย้ายชุมชนบางส่วน โดยการจัดซื้อหรือเวนคืนตามกฎหมาย หรือจำเป็นต้องปรับปรุงสภาพด้วยการกำหนดรูปแบบให้กลมกลืน ไม่ขัดแย้งกับโบราณสถาน การปรับปรุงชุมชนจำเป็นต้องทำแบบก่อสร้างเป็นค่อขไป โดยการออกแบบมาตรการควบคุมการขยายตัวและมาตรการรื้อถอนโยกย้ายพร้อมทั้งทำการปรับปรุงบริเวณ

ค. มาตรการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี

นอกจากการกำหนดให้มีการจัดกลุ่มโบราณสถานตามสภาพพื้นที่หรือย่านโดยรอบเพื่อความสะดวก และประหยัดต่อการนิเทศรักษาสถานแล้ว การเชื่อมโยงระหว่างกันอาจเป็นทั้งทางกายภาพหรือกิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดพื้นที่สำหรับกิจกรรมของชาวเมืองจะต้องคำนึงถึงบริเวณที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและร่วมกิจกรรมได้ง่าย นอกจากนั้นการให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมหรือประเพณีที่เป็นรูปแบบของเมืองกำแพงเพชรโดยเฉพาะ โดยดำเนินการร่วมกับการประชาสัมพันธ์ที่ดี ก็จะเป็นการช่วยสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมเอกลักษณ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของผู้คนในท้องถิ่น

ง. มาตรการส่งเสริม และควบคุมภูมิทัศน์ในระดับเมือง

กำหนดให้มีโครงการจัดระเบียบ และปรับปรุงที่โล่งว่างของเมือง เนื่องจากมีประโยชน์ต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน กล่าวคือ ที่โล่งว่างจะช่วยรักษาบริเวณโดยรอบโบราณสถานไม่ให้ถูกรบกวนทำลาย และสนับสนุนให้เกิดมุมมองสู่บริเวณโบราณสถานได้เป็นอย่างดี ที่โล่งว่างริมแม่น้ำปิงและคลองส่วนมากจะช่วยรักษาสภาพแวดล้อมของแม่น้ำนั้น ตลอดจนการจัดพื้นที่โล่งเพื่อประโยชน์ใช้สอยโดยเฉพาะที่สำคัญ เช่น พัฒนาเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนหรือสวนสาธารณะ การใช้พื้นที่โล่งว่างในกิจกรรมด้านประเพณี และการละเล่น ตลาดนัด ศูนย์รวม

เลือกตั้ง ที่จอตฤถ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงที่เว้นว่างในโบราณสถานตามจุดต่าง ๆ ของเมือง ที่ควรได้รับการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ เพื่อเพิ่มบทบาทต่อชุมชนโดยรอบและสามารถจูงใจให้ประชาชน ใกล้ชิดกับศาสนาและศิลปกรรมที่แทรกตัวอยู่ตามศาสนสถาน ซึ่งเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนให้ รู้ถึงคุณค่าของโบราณสถานทางอ้อม

4.2.4 มาตรการเสริมอื่น ๆ ในการกำหนดแนวทางพัฒนา และอนุรักษ์ชุมชน เมืองกำแพงเพชร

ก. มาตรการส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ที่ต่อเนื่องกับการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว โดยยึด หลักให้กิจกรรมที่จะเกิดขึ้น จะต้องไม่เป็นกิจกรรมที่แตกต่างกับวิถีชีวิตของชาวเมืองที่มีความสงบ เรียบง่ายและเป็นสังคมเกษตรกรรม

ข. มาตรการเสริมทางด้านกฎหมาย

เมืองกำแพงเพชรมีเขตโบราณสถานอยู่ใกล้ศูนย์กลางชุมชนเมือง ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำปิง ซึ่งที่ผ่านมามีการพัฒนาเข้าไปบุกรุกทำลาย และรบกวนบริเวณที่เป็นเขต โบราณสถาน ดังนั้นในการควบคุมการพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนเมืองเพื่อป้องกันผลกระทบที่ อาจเกิดกับบริเวณที่เป็นเขตโบราณสถานจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการ นอกจากทางด้าน การวาง แนวทางแล้ว จำเป็นต้องเตรียมการทางด้านกฎหมายเพื่อรองรับให้แนวทางการพัฒนา และอนุรักษ์ ชุมชนเมืองสัมฤทธิ์ผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งซึ่ง เรื่องการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน จึงต้องมีการ กำหนดให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงกฎหมาย

1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และการ ควบคุมการใช้ที่ดิน เช่น

- พระราชบัญญัติ โบราณ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และนิพนธ์ ภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ขึ้นทะเบียนและกำหนดบริเวณโบราณสถานเพื่อการอนุรักษ์

- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กำหนดผัง เฉพาะเพื่อการควบคุมกิจกรรมการใช้ การดูแลรักษาอาคารความสูงอาคาร และลักษณะทางสถา- ปติยกรรมของอาคาร

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีสาระ เกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลงอาคาร รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลง การใช้อาคาร

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2512

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่ง ชาติ พ.ศ. 2518 เหล่านี้เป็นต้น

ในด้านกฎหมายควรเร่งรัดให้มีการประกาศให้กฎหมายที่มี อำนาจในการควบคุมดูแลและจัดระเบียบการใช้ที่ดิน รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) แนวทางการขยายเขตพื้นที่ดำเนินการของหน่วยงานราชการ-
การที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการพัฒนา

2.1) การขยายเขตเทศบาลให้ครอบคลุมบริเวณชุมชน
ที่อยู่ต่อเนื่องกับเขตเทศบาลที่มีประชากรอาศัยหนาแน่น และมีแนวโน้มเป็นชุมชนเมืองในอนาคต
เพื่อความสะดวกในการควบคุมการใช้ที่ดิน และการก่อสร้างอาคาร ตลอดจนสามารถจัดโครงสร้าง
ทางด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการได้อย่างเป็นระบบ

2.2) การขยายเขตโบราณสถานบริเวณอรัญญิกนครชุม
ปัจจุบันเขตโบราณสถานเดิมกำหนดไว้เฉพาะบริเวณของแต่ละวัดโบราณ ซึ่งมีอาณาเขตพื้นที่โดย
รอบไม่กว้างมาก จึงไม่สามารถป้องกันการบุกรุกหรือการขยายตัวของอาคารและการ
ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่น ๆ ที่อาจเข้ามารบกวนเขตโบราณสถานเดิมได้ แม้ว่าปัจจุบันพื้นที่
โดยรอบดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่ก็เห็นได้ชัดว่ามีการก่อสร้างอาคารขนาดเล็ก
ซึ่งใช้ประโยชน์เป็นสำนักสงฆ์อยู่จำนวนมาก สภาพการณ์เช่นนี้จึงเป็นการทำลาย บริเวณที่มีคุณค่า
ทางประวัติศาสตร์นี้ นอกจากนี้การขยายเขตพื้นที่โบราณสถานจะเป็นการช่วยส่งเสริมคุณค่าของ
อุทยานประวัติศาสตร์จากเดิมที่มีเพียงเมืองช้างกว้างทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง การพัฒนา
บริเวณเมืองนครชุมควบคู่ไปด้วยจึงช่วยเชื่อมโยงโบราณสถานทั้งสองฝั่งแม่น้ำปิง ทั้งยังเป็นการ
ช่วยเสริมโครงสร้างของการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและที่สำคัญคือ ช่วยให้การอนุรักษ์และ
การดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟูกลุ่มโบราณสถานสามารถกระทำได้อย่างครอบคลุมทั้งบริเวณ

2.3) ขยายขอบเขตพื้นที่โบราณสถานทางด้านตะวันออก
นอกกำแพงเมืองและเขตอรัญญิกช้างกว้าง

เสนอให้ขยายเขตพื้นที่อนุรักษ์รอบโบราณสถาน
30-50 เมตร และจัดความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในพื้นที่โบราณสถานเกาะกลุ่มให้มีพื้นที่เชื่อมกัน

ค. มาตรการควบคุมสภาพแวดล้อมและการพัฒนาการบริการ

กำหนดโครงสร้างสาธารณูปการ โดยการประสานงานการปรับ-
ปรุงหรือขยายโครงข่ายการไฟฟ้า การประปา ระบบระบายน้ำ ถนน โทรศัพท ให้ดำเนินการสอดคล้อง
และต่อเนื่องให้เพียงพอับความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประชาชนและต้องคำนึงถึงภูมิทัศน์เมือง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผนการวางโครงข่ายบริเวณโบราณสถาน ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอ
แนะต่าง ๆ คือ

1) การป้องกันน้ำท่วมของชุมชนฝั่งนครชุม

ดำเนินการฟื้นฟูสภาพคลองส่วนหมากเนื่องจากบางแห่งมี
สภาพตื้นเขินจากการทิ้งขยะและน้ำเน่าเสีย โดยการขุดลอกให้เป็นทางน้ำธรรมชาติและดำเนินการ
ป้องกันการกัดเซาะตลิ่งและพิจารณาสร้างระบบระบายน้ำในระชะขาว

2) การสร้างสถานีบำบัดน้ำเสีย เพื่อป้องกันมลภาวะทางน้ำที่
อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระชะขาว ตำแหน่งที่ตั้งของโครงการกำหนดให้อยู่
บนพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงทางตอนใต้ของถนนเลียงเมือง

3) การจัดพื้นที่เขตอุตสาหกรรม ทางทิศตะวันออกของชุมชนริมถนนเจริญสุขและถนนเลี้ยวมาก ควบคุมบริเวณที่ตั้งอุตสาหกรรมที่ปล่อยมลภาวะให้ห่างจากต้นแม่น้ำและควรวีหิมที่บำบัดเฉพาะ

4) การขยายโครงข่ายระบบน้ำประปา ควรมีการขยายกำลังการผลิตและพื้นที่บริการไปยังพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองนอกเขตเทศบาลเมือง

5) ด้านการสาธารณสุข การบริการด้านสาธารณสุขแม้ว่าจะสามารถรองรับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลได้เพียงพอ แต่ปัจจุบันเทศบาลเมืองกำแพงเพชรซึ่งเป็นศูนย์กลางของจังหวัดมีปัญหาการกระจายตัวสถานบริการด้านสาธารณสุข ขยายขอบเขตการบริการให้มากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของประชาชนในเขตรอบนอกต่อไป

6) ด้านสาธารณสุข เนื่องจากชุมชนเมืองกำแพงเพชรและพื้นที่ใกล้เคียงประสบปัญหาเรื่องอัคคีภัยบ่อยครั้ง จึงควรมีการปรับปรุงเครื่องมือในการบรรเทาสาธารณภัยให้มากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณย่านพักอาศัยที่เป็นชุมชนหนาแน่นและบริเวณอาคารร้านค้าที่กระจายอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของเมือง

7) ด้านระบบระบายน้ำ โครงข่ายระบบระบายน้ำเดิม การไหลของน้ำในท่อจะไหลลงสู่แม่น้ำปิงมีท่อระบายน้ำหลักตามแนวถนนเทศา ถนนเจริญสุข และตามแนวทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1078 ไหลลงสู่แม่น้ำปิง สภาพภูมิประเทศของชุมชนเมืองกำแพงเพชรลาดเขาจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก และจากทิศเหนือลงมาทิศใต้ ดังนั้นถ้าแนวท่อระบายน้ำอยู่ในแนวระดับเดียวกัน เช่น ตามแนวถนนเจริญสุข น้ำไม่สามารถไหลถ่ายเทลงสู่แม่น้ำปิงได้โดยสะดวกจึงต้องถ่ายเทลงมาทางใต้ในแนวทะแยงเฉียงลงแม่น้ำปิง สำหรับการปรับปรุงระบบระบายน้ำ และวางท่อระบายน้ำใหม่ควรพิจารณาเพิ่มเติมจากแนวระบบระบายน้ำเดิมและปรับปรุงแนวท่อหรือเพิ่มขนาดท่อ เช่น

- ตามแนวถนนเจริญสุข เพิ่มแนวท่อไปจนถึงถนนเลี้ยวเมือง
- ถนนราชดำเนินและถนนเทศาตั้งแต่โรงพยาบาลลงไปทางใต้จนถึงโรงบำบัดน้ำเสีย
- ถนนสายรองลงมาต่าง ๆ เช่น ถนนราชดำเนิน 1 ซอย 1, 4 และ ซอย 5 ถนนราชดำเนินซอย 2 และถนนข้างวัดกะโลทัย เป็นต้น

ง. มาตรการในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง

1) ระบุการอนุรักษ์โบราณสถานไว้ในแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ

2) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และให้การศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้

ความเข้าใจทางวิชาการในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองรวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักถึงคุณค่าและเกิดสำนึกในการร่วมมือกันบำรุงรักษาโบราณสถานและเมือง โดยอาศัยหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา

3) ปรับปรุงการประสานงานระหว่างหน่วยราชการที่มีโครงการเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี

4) ให้มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินการปฏิบัติงานของ
หน่วยงานที่นำแนวทางเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานไปปฏิบัติ

5) รัฐควรปรับปรุงหรือจัดการมออำนาจหน้าที่ในทางปฏิบัติให้
แก่บางส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยับยั้งการบุกรุกทำลายโบราณสถาน ให้การสนับสนุนใน
เรื่องงบประมาณ และบุคลากร (กำลังคน) ในด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน

5. โครงการเพื่อการอนุรักษ์และปรับปรุงสถานแวดล้อมเมืองกำแพงเพชร

5.1 โครงการเกี่ยวเนื่องกับอุทยานประวัติศาสตร์เดิม

5.1.1 ปรับปรุงพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ในเขตกำแพงเมืองให้เต็มรูปแบบ วัดสุทัศน

เพื่อเรียกคืนสถานแวดล้อม บรรยากาศ และฟื้นฟูลักษณะทางกายภาพ
ของบริเวณแหล่งประวัติศาสตร์ และหลักฐานที่มีความสำคัญในอดีต และพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นส่วน
บริการทางด้านการพักผ่อนและส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ประกอบด้วยโครงการย่อยที่เกี่ยวข้อง
กันดังนี้

ก. ปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของคูน้ำ และกำแพงเมืองรอบด้าน
ให้เห็นสถานเดิมตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ตามสถานที่หลงเหลืออยู่ให้มากที่สุด โดยการ
กำจัดวัชพืชที่ปกคลุมอยู่บริเวณกำแพงเมืองที่ถูกทำลายไป ให้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ส่วนกำแพงเมืองทางด้านใต้ที่ถูกทำลายเพื่อให้ได้เมืองที่สมบูรณ์ให้เห็นขอบเขตเมืองที่สมบูรณ์และ
ป้องกันการขยายตัวของเมืองเข้ามาในเขตเมืองโบราณ

ข. ยกเลิกการใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 ตอนที่ผ่านไป
ในอุทยานประวัติศาสตร์ โดยเปลี่ยนหน้าที่ใช้งานเป็นเพียงถนนภายในอุทยานฯ หรือพิจารณาจัดทำ
ฝัງแม่บทใหม่ โดยยึดหลักความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพื้นที่ภายในเขตเมืองโบราณ และถ้าเห็น
ว่าถนนนั้นเป็นตัวทำลายความต่อเนื่องของพื้นที่ที่จะขยายไปสู่วัดโบราณสถานทางตอนเหนือในเขต
กำแพงเมืองก็อาจยกเลิกการใช้งานหรือใช้เป็นเพียงบางส่วน เช่น เพื่อรองรับการเข้าถึงบริเวณ
ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเดิม เป็นต้น

ค. จัดระเบียบควบคุมการก่อสร้างอาคารบริเวณศูนย์กลางราชการ
และสถานศึกษาในเขตกำแพงเมือง ในด้านความหนาแน่นและความสูงอาคาร

ง. จัดระเบียบ และควบคุมชุมชนในเขตกำแพงเมือง

จ. ปรับปรุงและจัดภูมิทัศน์ภายในเขตเมืองโบราณสถานส่วนที่อยู่ทาง
ตอนเหนือของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 โดยเน้นให้มีเส้นทางติดต่อ โดยเฉพาะทางเดิน
เชื่อมกับส่วนต่าง ๆ ของเมืองไปยังริมคลองท่าทองแดง

5.1.2 จัดภูมิทัศน์เพิ่มเติมและปรับปรุงรายละเอียดทางภูมิทัศน์เดิมบางส่วนใน
เขตพื้นที่โบราณสถานอรุณฤๅก

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและจัดสภาพแวดล้อมบริเวณอุทยานประวัติ-
ศาสตร์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์

ก. วางผังบริเวณและจัดภูมิทัศน์เพิ่มเติมในส่วนของโบราณสถาน วัด
ป่าส่วนที่เหลือ โดยต้องคำนึงถึงการจัดระบบเส้นทางสัญจรภายในพื้นที่ที่ครอบคลุม และมีลำดับเส้น
ทางท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ทางด้านทัศนศึกษาสำหรับนักท่องเที่ยว

ข. ปรับปรุงรายละเอียดภูมิทัศน์ และองค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม
เดิมบางส่วนในเขตอรุณฤๅก

เช่น การจัดให้มีพื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม และ
ประเพณีเพิ่มเติมในพื้นที่ การเลือกรูปแบบทางองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ต่าง ๆ ที่กลมกลืนเหมาะสม
กับพื้นที่ โดยเลือกใช้รูปแบบพื้นบ้าน การเลือกใช้วัสดุพืชพันธุ์ควรรู้ใช้ไม้ท้องถิ่นที่ทนทานและไม่มีสี
ฉูดฉาดซึ่งเด่นกับตัวโบราณสถาน สำหรับในด้านการจัดการ ควรมีการนำเสนอรายละเอียดข้อมูล
ทางด้านประวัติศาสตร์แก่นักท่องเที่ยวเมื่อเสียค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

ค. สร้างความต่อเนื่องระหว่างตัวเมืองโบราณเก่า และเขตอรุณฤๅก
ชากังราว

โดยกำหนดมาตรการควบคุมการใช้ที่ดิน และอาคารที่ปรากฏ
อยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับจัดระเบียบทางภูมิทัศน์ช่วยปิดบังย่านที่กำลังทยอยพัฒนาของความต่อเนื่อง
ระหว่างย่านทางประวัติศาสตร์ทั้งสอง ได้แก่ กำหนดพื้นที่สีเขียวคั่นระหว่างถนนหลักที่ผ่าน และ
ถนนทางเข้าหลักสู่บริเวณเขตอรุณฤๅก เพื่อลดบังมุมมองสู่โครงการบ้านจัดสรรที่ซึ่งเด่นกับโบราณ
สถานในละแวก พร้อมทั้งวางแผนจัดทำทางเข้าที่เน้นความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่อุทยานประวัติ-
ศาสตร์ทั้งสองให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการจัดระเบียบไหล่ทางสองข้างถนนที่มีรูปแบบเดียวกัน และ
ยังช่วยเน้นเปิดมุมมองสู่เขตอรุณฤๅกให้ชัดเจนมากขึ้น

5.2 โครงการอนุรักษ์ย่านที่มีการตั้งถิ่นฐาน และพัฒนาการเรื่อยมาจากสมัยรัชกาล
ที่ 5 - รัชกาลที่ 6

วัตถุประสงค์

สงวนรักษาส่วนที่มีความสำคัญทางด้านความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน และลักษณะ
ทางสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการของเมืองที่มีการเติบโตของชุมชนจนปัจจุบัน โดยกำหนด
มาตรการควบคุมอาคารเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่สามารถแสดงเอกลักษณ์ของเมือง
พร้อมกับการปรับปรุงและเสริมสร้างส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะที่ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น
อันได้แก่

5.2.1 แนวถนนเทศา และถนนราชดำเนิน

ถนนทั้งสองนับเป็นส่วนเชื่อมต่อบริเวณที่มีความสำคัญของเมืองเชื่อม
โองส่วนใหม่ของเมืองที่มีกิจกรรม และการเติบโตอยู่ตลอดเวลา คือ ส่วนย่านการค้าพาณิชย์กรรม
หลัก เข้ากับส่วนเก่าของเมือง คือบริเวณศูนย์ราชการและอุทยานประวัติศาสตร์ตามลำดับ

5.2.2 แนวถนนนครชุม

5.3 โครงการจัดให้มีที่โล่งว่าง และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างบริเวณที่โล่งว่าง ของเมือง

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดพื้นที่เปิดโล่ง เพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และจัดพื้นที่เปิดโล่ง
ช่วยเสริมสร้างสภาพทางภูมิทัศน์ของเมืองให้มีความต่อเนื่องระหว่างย่านสำคัญ ๆ เช่น การเปิด
ช่องมุมมองจากจุดที่มีการสัญจรผ่านไปมาหรือจุดที่อยู่ในบริเวณที่สำคัญของเมืองไปสู่โบราณสถานที่มี
ความสำคัญที่สามารถเป็นจุดหมายตาหลักในพื้นที่ได้ เช่น เจดีย์พระบรมธาตุนครชุม และกลุ่มวัด
โบราณในเขตทุ่งเศรษฐี เป็นต้น นอกจากนี้การจัดพื้นที่ที่เปิดโล่งยังมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษาสภาพ
แวดล้อมและป้องกันการบุกรุกบริเวณที่มีคุณค่าทางธรรมชาติด้วย เช่น คลองสวนหมากและแม่น้ำปิง
 เป็นต้น

5.3.1 อนุรักษ์สภาพธรรมชาติ และปรับปรุงพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำปิง

ก. บริเวณริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออก

จัดสร้างสวนสาธารณะริมฝั่งแม่น้ำปิงทางตอนเหนือของถนน

กำแพงเพชร เชื่อมต่อกับสนามกีฬา และสิริจิตอุทยานที่อยู่ถัดมาทางตอนใต้

ข. บริเวณริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันตกและคลองสวนหมาก

ดำเนินการขุดลอก และฟื้นฟูสภาพคลองสวนหมาก ซึ่งปัจจุบันมี
ปัญหาต้นเขินจากการทิ้งขยะทำให้น้ำเน่าเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณแนวหน้าวัดสว่างอารมณ์
พร้อมกับการพิจารณาวิธีการป้องกันการกัดเซาะฝั่งทลางของพื้นที่ริมคลองสวนหมากที่อาจมีปัญหาใน
บางจุด ซึ่งอาจมีผลกระทบกับส่วนที่สำคัญของชุมชน เช่น บริเวณย่านการค้าชุมชนนครชุมได้

จัดสร้างสวนสาธารณะริมฝั่งแม่น้ำปิงทางตอนใต้ของถนนกำแพงเพชร
ตรงข้ามกับสวนสาธารณะเดิมทางฝั่งตะวันออก

5.3.2 โครงการจัดพื้นที่โล่งของเมืองทางฝั่งตะวันออก

ก. โครงการปรับปรุงพื้นที่โล่ง และสนามกีฬาหน้าศาลากลางจังหวัด
สร้างความเชื่อมโยงไปยังพื้นที่สนามเด็กเล่น และพื้นที่ส่วนสนามกีฬา สวนสาธารณะริมน้ำ ซึ่งต้อง
พิจารณาจัดย้ายอาคารทางราชการบางส่วนที่ขวางอยู่ โดยอาคารนั้นจะต้องไม่มีความสำคัญมาก
นักหรือไม่มีปัญหาทางด้านเทคนิค เช่น บ้านพักราชการ เป็นต้น

ข. พื้นที่เพื่อการพักผ่อนและนันทนาการของคนเมือง เสนอให้ใช้พื้นที่รอบกำแพงและพื้นที่ในกำแพงเมืองบริเวณพื้นที่ที่เรียกคืน เพื่อจัดเป็นส่วนประวัติศาสตร์ให้เข้าไปพักผ่อนได้จากส่วนพักผ่อนบริเวณเมืองโบราณจะเชื่อมโยงไปยังส่วนต่าง ๆ ของเมืองไปตามคลองท่อทองแดงและริมแม่น้ำปิง

ค. เปิดมุมมองสู่พื้นที่ริมแม่น้ำแม่ปิง จากถนนที่มีแนวมุ่งสู่พื้นที่ริมน้ำ เช่น จากถนนนทเศรษฐย 2

ง. จัดทำผังเฉพาะบริเวณวัดคูยาง
วัดคูยางเป็นวัดที่มีพื้นที่โล่งขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับพื้นที่โอบล้อมโดยรอบประกอบด้วยมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่สวยงาม จึงควรจัดให้มีแผนการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อเสริมคุณค่าของโบราณสถานให้มีความร่มรื่นสวยงาม พร้อมทั้งให้มีการควบคุมอาคารและจัดระเบียบข้างทางของถนนวิจิตรเพื่อเน้นมุมมองที่เป็นแกนนำสายตาไปสู่ตัววิหารของวัด

5.3.3 โครงการจัดพื้นที่โล่งริมฝั่งตะวันตก (ชุมชนนครชุม)

ก. จัดพื้นที่อนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางตอนเหนือของคลองส่วนหมากให้มีการใช้ที่ดินเป็นประเภทเกษตรกรรม

ข. จัดพื้นที่โล่งตลอดแนวริมฝั่งแม่น้ำปิง โดยกำหนดระยะถอยร่นที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการบุกรุก และการก่อสร้างที่อาจทำลายทัศนียภาพของพื้นที่ริมแม่น้ำปิง รวมทั้งวางแผนการทางด้านมุมมองจากถนนนครชุมทางตอนใต้ของถนนกำแพงเพชรให้สามารถมองเห็นแม่น้ำปิงและพื้นที่ริมน้ำทางฝั่งตะวันออกบ้างเป็นระยะ ๆ

5.4 โครงการปรับปรุงบริเวณโบราณสถานนอกกำแพงเมืองทางฝั่งตะวันออก

วัตถุประสงค์

เพื่อบูรณะส่งเสริมความสำคัญของโบราณสถานที่กระจายตัวอยู่นอกเขตกำแพงเมืองและเขตรักษา ซึ่งตัวโบราณสถานจะอยู่ปะปนกับบ้านพักอาศัย จำเป็นต้องวางผังภูมิทัศน์โดยการเรียกพื้นที่ที่ถูกรุกล้ำคืน การเชื่อมต่อมุมมองและทางเดินกับบริเวณตัวเมืองโบราณ

ก. เส้นทางถนนพระร่วง

โดยการขยายเขตโบราณสถานเพิ่มเติมและอนุรักษ์อาคารโบราณสถานรวมทั้งจัดภูมิทัศน์ริมสองฟากทางถนนพระร่วงและสร้างความเชื่อมต่อกับพื้นที่ในเขตกำแพงเมืองด้วยการปรับปรุงประตูวัดช้าง

ข. ปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณรอบ ๆ โบราณสถานที่กระจายอยู่ในส่วนของที่พักอาศัยและส่วนเกษตรกรรมให้มีการปิดบังและเชื่อมต่อมุมมองตามความเหมาะสม และจัดพื้นที่บางส่วนให้คนเข้าไปใช้พักผ่อนได้

5.5 โครงการอนุรักษ์เมืองนครชุม

วัตถุประสงค์

รักษาบริเวณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่หลงเหลือหลักฐานเป็นกำแพงเมือง คูเมือง และวัดพระบรมธาตุนครชุม

5.5.1 รื้อฟื้นสภาพกำแพงและคูเมืองเก่านครชุม

- ก. ขยายเขตโบราณสถานเพิ่มให้ครอบคลุมตัวกำแพงและคูเมืองนครชุม
- ข. รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างครอบทับกำแพงเมืองเก่า และบูรณะให้เห็นสภาพสภาพเดิมตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์

5.5.2 ก. จัดทำผังเฉพาะบริเวณวัดพระบรมธาตุ โดยจัดให้มีลานประกอบกิจกรรมทางศาสนา ประเพณีเพิ่มเติม และวางผังบริเวณให้มีความร่มรื่นสวยงามมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมตามความจำเป็น เพื่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

ข. จัดระเบียบย่านนันทนาการที่ตั้งอยู่โดยรอบวัด เน้นการเปิดมุมมองจากพื้นที่ต่าง ๆ โดยรอบสู่ตัวพระบรมธาตุ ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของย่านโดยการออกมาตรการควบคุมการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมไม่ให้เป็นอาคารสูงและต้องมีรูปแบบกลมกลืนกับลักษณะสถาปัตยกรรมท้องถิ่น

5.6 โครงการจัดพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ เขตอรัญญิกทุ่งเศรษฐี วัดอุปประสงค์

เพื่อดำรงรักษาบริเวณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยว และจัดให้เป็นสถานที่ใช้ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ สำหรับชาวเมือง

5.6.1 ขยายเขตพื้นที่ให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ และจัดทำผังเฉพาะ และแผนการจัดภูมิทัศน์ในบริเวณ

ก. จัดทำและปรับปรุงเส้นทางเข้าถึงเชื่อมโยงโบราณสถานอย่างเป็นโครงข่ายที่มีระบบ

ข. ตกแต่งสภาพทางภูมิทัศน์ให้เกิดความร่มรื่นสวยงามมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวหรือประชาชนที่เข้ามาใช้พื้นที่ในช่วงงานเทศกาล

5.6.2 ควบคุมการใช้ดิน และการก่อสร้างอาคารโดยรอบเขตอุทยานประวัติศาสตร์อรัญญิกทุ่งเศรษฐี เพื่อป้องกันการบดบัง ทำลายทัศนียภาพของโบราณสถานและในส่วนที่มีการใช้พื้นที่ขัดแย้งอยู่ในปัจจุบัน เช่น มีโครงการบ้านสรจรัด และการเคหะที่ทำลายทัศนียภาพของพื้นที่ควรทำการออกแบบพื้นที่แนวโดยรอบโครงการเพื่อปิดบัง

5.6.3 สร้างความต่อเนื่องทางสายตาเชื่อมโยงระหว่างเมืองนครชุม (วัดพระบรมธาตุ) และบริเวณเขตอรัญญิกทุ่งเศรษฐี

โดยการควบคุมพื้นที่สองข้างถนนกำแพงเพชร (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101) ช่วงก่อนขึ้นสะพานกำแพงเพชรไปยังฝั่งตะวันออก ซึ่งตัดผ่านบริเวณย่านทางประวัติศาสตร์ทั้งสองออกจากกัน ไม่ให้มีอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่อาจบดบังมุมมองสู่โบราณสถานทั้งสองฝั่งไปพร้อม ๆ กัน

5.7 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ และจุดหมายตาของเมืองในระดับต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนโครงสร้างด้านสารูปของชุมชนเมืองกำแพงเพชรให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้เกิดความสุนทรีย์และความประทับใจ ทำให้ผู้ที่ใช้ชีวิตในเมืองหรือนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ จุดจำทิศทางและย่านต่าง ๆ ของเมืองได้โดยง่าย

5.7.1 ปรับปรุง และเพิ่มเติมที่หมายตา

ก. จุดหมายตาหลัก

เน้นมุมมองจากบนสะพานเก่ากำแพงเพชรสู่บริเวณศาลากลางจังหวัด และพระบรมธาตุนครชุม ซึ่งเป็นจุดหมายตาหลักของชุมชนเมืองคนละฝั่งของแม่น้ำปิงด้วยการ

- เปิดมุมมอง และปรับปรุงภูมิทัศน์สองข้างทางบริเวณพาณิชย์-กรรมต้นโพธิ์ไปสู่บริเวณลานโถงหน้าศาลากลางจังหวัด ให้มีความต่อเนื่องในรูปแบบที่กลมกลืนกัน
- ปรับปรุงสภาพริมฝั่งแม่น้ำปิงทั้งสองด้านเพื่อเปิดมุมมอง และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนนักท่องเที่ยว ตามโครงการในหัวข้อ 5.3.3

ข. จุดหมายตารอง

เพิ่มจุดหมายตารอง ตามจุดของถนนสายสำคัญต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการรับทิศทางได้โดยง่าย ได้แก่

- ปรับปรุงวงเวียนจุดตัดระหว่างถนนกำแพงเพชร และถนนเทศบาลให้เด่นชัดสามารถมองเห็นได้ในระยะไกลมากขึ้น ปรับปรุงบริเวณต้นโพธิ์ และเสาศิลาแลงประตูเมืองให้มีความสว่างมากขึ้น โดยการใช้รูปแบบและองค์ประกอบความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6. แนวความคิดในการออกแบบภูมิทัศน์เมือง

หลักการ

คำนึงถึงความสัมพันธ์สอดคล้องของกิจกรรมพื้นที่ใช้สอยของคนเมือง การใช้ที่ดินของเมืองปัจจุบัน และแนวโน้มการขยายตัวของเมืองกำแพงเพชรในอนาคตกับการอนุรักษ์โบราณสถานรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อคุณค่าทางทัศนียภาพที่ดีของชาวเมืองและนักท่องเที่ยวบรรพชาภาศโดยรวมของเมืองกำแพงเพชรควรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับโบราณสถาน โดยจัดให้มีจุดเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่เมืองโบราณกับพื้นที่เมืองใหม่ ตลอดจนการรักษาบรรพชาภาศให้พร้อมรับเหมาะสมกับความเป็นเมืองโบราณ จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับชาวเมืองและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้พื้นที่เมืองเกิดความประทับใจ

6.1 การออกแบบภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวและการศึกษา

6.1.1 จัดเส้นทางท่องเที่ยว

แบ่งกลุ่มการท่องเที่ยวชมโบราณสถานและเมืองออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ โดยแบ่งตามตำแหน่งที่ตั้งและความสำคัญของโบราณสถาน เพื่อที่จะสามารถชมเป็นกลุ่มได้ในเวลาจำกัด จัดระบบการนำชมแต่ละกลุ่มให้มีทางหลัก และทางรองเชื่อมต่อกันต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

การนำชมโบราณสถาน และการท่องเที่ยวเมืองสามารถใช้ได้ทั้งระบบ การสัญจรทางรถยนต์ จักรยาน และทางเท้า โดยการจัดให้สัมพันธ์กับระบบการสัญจรของเมืองและมีทางระดับรองเชื่อมต่อกันต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

6.1.2 จัดให้มีนิทรรศก์กลางแจ้ง

เพื่อให้ความรู้แก่ชาวเมืองและนักท่องเที่ยว โดยให้ควบคู่ไปกับการพักผ่อนหย่อนใจหรือเส้นทางเดินชมเมือง เช่น อยู่ในตำแหน่งที่เป็นที่พักผ่อนของชาวเมืองและอยู่ในเส้นทางหลักที่นักท่องเที่ยวผ่าน นอกจากนี้ในบริเวณนิทรรศก์ควรมีป้ายบอกแสดงความหมายและประวัติความเป็นมา

6.1.3 จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวย่อย กระจายอยู่ตามจุดสำคัญตามกลุ่มโบราณสถานต่าง ๆ

6.2 การจัดพื้นที่รองรับการใช้สอยในงานพิธีการต่าง ๆ

ภายในพื้นที่กำแพงเมือง ควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด และบริเวณสนามกีฬาให้ใช้สำหรับจัดงานเทศกาลและพื้นที่สำหรับจัดการแสดงและในบางช่วงเทศกาลอาจให้ปิดถนนสายสำคัญบางสาย เพื่อใช้พื้นที่ในการจัดเทศกาลต่าง ๆ ด้วย และยังช่วยลดความคับคั่งของการจราจรด้วย เช่น ถนนนเทศา และถนนราชดำเนิน เป็นต้น

6.3 การออกแบบรายละเอียดและองค์ประกอบทางภูมิทัศน์

รูปแบบขององค์ประกอบทางภูมิทัศน์ เช่น เสาไฟ ม้านั่ง ชุมป้ายรถประจำทาง และศาลานั่งพัก ควรเลือกใช้รูปทรงที่เรียบง่าย เพื่อไม่ให้เด่นและกลมกลืนกับสภาพโดยรอบและสร้างให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเมือง นวุกป้ายต่าง ๆ เช่น ป้ายแสดงตำแหน่งของกิจกรรมต่าง ๆ และทิศทางในเมือง ป้ายโฆษณาร้านค้า ควรมีการควบคุมขนาด รูปวาง วัสดุ และสี ตลอดจนตำแหน่งที่ตั้งที่เป็นระเบียบไม่ทำลายทัศนียภาพของเมือง ส่วนป้ายชื่อประวัติโบราณสถานควรต่ำกว่าระดับสายตาเพื่อจะไม่บดบังโบราณสถาน

การเลือกใช้วัสดุก่อสร้าง ต้องพิจารณาถึงความกลมกลืนกับสภาพบรรยากาศของโบราณสถานและเมืองตามความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ในขณะเดียวกันต้องสามารถแยกออกจากของเก่าได้เพื่อกันความสับสน เช่น สีลาดง อิฐ คอนกรีต เป็นต้น

การเลือกใช้พืชพันธุ์ ในด้านหน้าที่ใช้สอยให้ใช้พันธุ์ไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงาเป็นหลัก และช่วยกำหนดย่านและทิศทางได้ในถนนหรือทางเดินแต่ละสายโดยเจเนาะบริเวณที่มีผู้คนมาใช้สอยมาก นอกจากนั้นยังใช้พันธุ์ไม้เป็นตัวช่วยเสริม เน้นนำสายตา เป็นฉากหลัง และบดบังมุมมองที่ไม่ดีให้กับโบราณสถาน การเลือกใช้ควรเลือกใช้พันธุ์ไม้ท้องถิ่น เช่น เสียน สมอแทน มะเดื่อ คุณอินทนิล ช่อข้อย และนางประคิษฐ์ เป็นต้น ควรหลีกเลี่ยงการปลูกไม้ดอก (ไม้พุ่ม) ที่มีดอกสีสรรฉูดฉาดในบริเวณใกล้เคียงกับโบราณสถานที่ต้องการความสงบ และที่สำคัญคือต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการดูแลรักษาให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย

7. ขั้นตอนการพัฒนา

แผนในการพัฒนาควรจำแนกขั้นตอนในการพัฒนา โดยแบ่งตามความเหมาะสมเป็นช่วงเวลาซึ่งพิจารณาจากงบประมาณและการขยายตัวของเมือง การพัฒนาในระยะแรกเป็นโครงการระยะสั้นบนพื้นที่บางส่วนที่สามารถพัฒนาได้โดยไม่มีผลกระทบต่อการพัฒนาในโครงการระยะสมบูรณ์ ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่จะควบคุมแนวทางในการพัฒนาของเมืองไม่ให้รบกวนพื้นที่อนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์และสภานแวดล้อมทางธรรมชาติ ตลอดจนให้มีการจัดภูมิทัศน์เมืองเพื่อส่งเสริมบรรยากาศอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนโดยเน้นให้มีความโล่งกว้างสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ซึ่งสามารถแบ่งขั้นตอนการพัฒนาดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

7.1 แผนควบคุมการใช้ที่ดินและก่อสร้างอาคาร

ก. การควบคุมอาคารที่สร้างใหม่ โดยใช้มาตรการควบคุมการใช้ที่ดิน การใช้กฎหมายควบคุมอาคาร กำหนดร้อยละของอาคารคลุมดิน กำหนดความสูงอาคาร และระยะถอยร่นอาคาร ได้แก่

- พื้นที่รอบๆ โบราณสถาน พื้นที่ส่วนที่ใกล้บริเวณเขตอนุรักษ์โบราณสถานมากก็ต้องควบคุมมาก เช่น ในระยะรัศมี 200 เมตร ให้มีความสูงอาคารไม่เกิน 2 ชั้น และในระยะรัศมี 300 เมตรถัดไป ควบคุมให้มีอาคารสูงไม่เกิน 4 ชั้น เป็นต้น
- พื้นที่ริมแม่น้ำปิง กำหนดระยะถอยร่นอาคารให้อาคารใหม่มีระยะถอยร่นจากริมตลิ่งประมาณ 10-20 เมตร เพื่อรักษาพื้นที่ริมน้ำให้เป็นที่สาธารณะต่อเนื่องกันในระยะยาว ในด้านของความสูงอาคารริมน้ำในระยะไม่เกิน 300 เมตร กำหนดให้มีความสูงไม่เกิน 2 ชั้นเพื่อรักษาเส้นขอบน้ำบริเวณริมน้ำ
- พื้นที่รอบกำแพงเมืองและคูเมือง กำหนดให้มีระยะถอยร่นเพื่อเก็บเป็นแนวพื้นที่สีเขียว ป้องกันการบุกรุกและใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองในพื้นที่โดยรอบ โดยให้เว้นระยะจากขอบแนวคูเมืองประมาณ 20-30 เมตร

ข. วางแผนรายละเอียดในด้านภูมิทัศน์ และการออกแบบในบริเวณที่ต้องมีการพัฒนาในอนาคต

7.2 สำหรับบางพื้นที่ในระยะแรกที่ใช้การควบคุมรูปแบบอาคาร และในโครงการระยะยาวจำเป็นต้องมีการเวนคืนที่ดินและโยกย้ายออกไป เช่น ชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตกำแพงเมืองและส่วนราชการทั้งในและนอกกำแพงเมืองบางส่วน เป็นต้น เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวมาจัดผังบริเวณตามแผนการอนุรักษ์และพัฒนากำแพงเมืองเก่าได้จัดวางไว้

สรุป แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเมืองกำแพงเพชร

จากการศึกษาความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชุมชนเมืองกำแพงเพชร ซึ่งสามารถแสดงลำดับพัฒนาการของเมืองตั้งแต่สมัยสุโขทัย อชยธา เรื่อยมาจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน สภาพที่ตั้งของกำแพงเพชรเป็นเมืองริมน้ำที่มีแม่น้ำปิงไหลผ่านกลางเมืองแบ่งชุมชนออกเป็นสอง

ชุมชน ในอดีตพัฒนาการของเมืองจะมีความสำคัญกว่าในฝั่งใต้นั้นขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงตามบทบาท ในแต่ละยุคสมัย ทั้งทางด้าน การปกครอง การปกครอง สภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ พัฒนาการ เหล่านี้จะสะท้อนออกมาเป็นหลักฐานทางกายภาพเมืองซึ่งสืบต่อกันมาจากยุคสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่ร่อง รอยโบราณสถานและศิลปกรรมในยุคประวัติศาสตร์ ลักษณะสถาปัตยกรรมของชุมชนในช่วงที่เมืองมีการ เติบโตต่อมาซึ่งจะแตกต่างกับเนื้อเมืองที่กำลังมีการเติบโตตามทิศทางทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน อย่างชัดเจน ปัจจุบันกำแพงเพชรไม่ได้ดำรงตำแหน่งเมืองที่มีบทบาทหลักในระดับภูมิภาคเช่น เดียวกับความสำคัญในยุคประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา แต่เป็นเมืองที่มีระดับการพัฒนาเป็นไปอย่างช้า ๆ โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในระดับจังหวัด และกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่โดยรอบและพื้นที่ชนบท

อย่างไรก็ตามเมืองกำแพงเพชรก็ยังคงมีการเติบโตตลอดเวลา การเติบโตดังกล่าวมี ทั้งการเพิ่มความหนาแน่นของการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงขยายเขตการ พัฒนาการปลูกสร้างอาคารออกไปสู่พื้นที่รอบนอก ในขณะที่เดียวกันเติบโตก็ส่งผลกระทบต่อ โบราณสถาน ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญที่นับเป็นเอกลักษณ์ของเมือง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเพื่อกำหนด แนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายตัว โบราณสถานและรักษาสภาพแวดล้อมเมือง โดยการควบคุมแนวทางการพัฒนาประกอบกับการรื้อฟื้น บูรณะสิ่งที่ถูกทำลายลงจากการพัฒนาที่ผ่านมาในอดีตเพื่อให้เห็นจินตภาพของเมืองในประวัติศาสตร์ และจัดให้เกิดภูมิทัศน์เมืองที่ร่มรื่น สงบ สวยงาม พร้อมทั้งกำหนดให้มีการจัดพื้นที่รองรับกิจกรรม เมืองร่วมกับพื้นที่ทางประวัติศาสตร์บางส่วนแทนที่การสงวนรักษาในลักษณะปิดที่นับเป็นการใช้ ประโยชน์ใช้สอยไม่คุ้มค่า นอกจากนั้นยังทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และ เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์พร้อมไปกับการได้รับความรู้จากโบราณสถานเหล่านั้น

การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเมืองกำแพงเพชรได้เสนอเป็น 2 แนวทางหลักคือ แนวทาง ในการควบคุมการใช้ประโยชน์ดินพร้อมกับรูปแบบระบบคมนาคม และแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถานซึ่งได้จัดลำดับความเข้มงวดในการควบคุมอาคารสิ่งก่อสร้าง บริเวณพื้นที่ต่อเนื่องกับเขต โบราณสถานเพื่อรักษาทัศนภาพและระบบภูมิทัศน์ของเมืองกำแพงเพชร โดยเสนอเป็นมาตรการในการอนุรักษ์และมาตรการเสริมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทั้งทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย การรักษาสภาพแวดล้อม ตลอดจนมาตรการในการดำเนินงานและได้เสนอโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมือง ให้สอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์เมืองเก่ากำแพงเพชรจากศึกษาสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นของเมือง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อ

เมืองกำแพงเพชรแม้จะเป็นเมืองที่มีความสำคัญในระดับภูมิภาคไม่มากนัก แต่ในระดับ ชุมชนเมืองเองนับว่ามีศักยภาพในการพัฒนาเมืองในด้านต่าง ๆ สูง กล่าวคือ มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมืองอยู่ในเกณฑ์ดี ในขณะที่เดียวกันสภาพแวดล้อมทาง กายภาพเมืองก็เป็นเมืองที่มีความสวยงามทั้งสภาพทางธรรมชาติจากแม่น้ำปิง ลำคลองสายต่าง ๆ และสภาพของพื้นที่ทางการเกษตร รวมทั้งกำแพงเพชรเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์และความสำคัญทาง ด้านความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าของโบราณสถานที่น่าสนใจอยู่เป็นส่วนใหญ่ประกอบ

หนึ่งของเมือง การศึกษาวิจัยข้างต้นทั้งหมดจึงเป็นการดึงเอาศักยภาพของเมืองกำแพงเพชรเหล่านี้มากำหนดแนวทางการพัฒนาเมือง ซึ่งมีหลักการสำคัญในการอนุรักษ์โบราณสถาน สถาปัตยกรรมชาติ และนิพนานันท์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์เหล่านี้ให้เป็นที่เพื่อประโยชน์สำหรับชาวเมืองส่วนใหญ่ เช่น เป็นสถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และประกอบกิจกรรมของชาวเมืองและการท่องเที่ยว เพื่อเน้นให้เป็นเมืองที่มีทัศนียภาพและภูมิทัศน์เมืองที่งดงามน่าประทับใจ

อย่างไรก็ตามขั้นตอนการพัฒนาให้บรรลุตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้นั้นจะเป็นจริงขึ้นมาได้ต้องอาศัยปัจจัยและขั้นตอนด้านต่าง ๆ สนับสนุนด้วย เช่น รายละเอียดทางด้านกฎหมาย การจัดงบประมาณ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ชาวเมืองได้เข้าใจถึงความสำคัญในการอนุรักษ์เพื่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและซาบซึ้งทรนักรอนมีคุณค่าที่มีอยู่ของเมืองกำแพงเพชร การพัฒนาและอนุรักษ์เมืองจะต้องประสบปัญหาสำคัญในด้านต่าง ๆ อย่างแน่นอน เช่น ต้องใช้งบประมาณในการพัฒนาสูง ปัญหาทางด้านขั้นตอนและรายละเอียดของกฎหมาย ปัญหาการเกิดความไม่เข้าใจและการเสียประโยชน์ของคนบางส่วน เป็นต้น ดังนั้นการเสนอแนะในการศึกษาต่อจึงได้แก่ การศึกษาความเป็นไปได้ การดำเนินการและการจัดการทางด้านกฎหมาย การจัดงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้สอดคล้องกับการกำหนดขั้นตอนการพัฒนาในแต่ละระยะ เพื่อให้บรรลุตามแนวทางที่ได้วางไว้

สำหรับลักษณะทางกายภาพของเมืองกำแพงเพชร แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองได้กำหนดแนวความคิดในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบกับการนิรณาระบบโครงข่ายถนน กำหนดทิศทางการอนุรักษ์โบราณสถานและสภาพแวดล้อมเป็นโครงการต่าง ๆ ซึ่งโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ต้องการการศึกษาต่อในรายละเอียดในการออกแบบผังบริเวณ และภูมิทัศน์ให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการใช้สอยและสร้างสรรค์ให้เกิดความสอดคล้องกับเอกลักษณ์เดิมของเมืองกำแพงเพชร